

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/4/2025
Identifikačné číslo spisu: 1418201646
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Valentová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:1418201646.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. O., narodeného XX. I. XXXX, J., P. XXXXX/XXA, právne zastúpeného RS legal s.r.o., IČO: 36864358, Bratislava, Frankovská 18, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Rovena Dutková Suchánková, proti žalovanému P. S. P., narodenému XX. M. XXXX, J., T. XXXX/XD, právne zastúpeného advokátom Mgr. Toni Khuri, IČO: 30789311, Bratislava, Dlhé diely II/13, o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke v časti úroku z omeškania, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4C/19/2018 o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 06. februára 2024 č. k. 14Co/23/2023-281, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 04. septembra 2023 č. k. 4C/19/2018-246 určil, že zmluva o pôžičke uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 23. októbra 2009, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi pôžičku vo výške 18.000 eur so splatnosťou dňa 23. novembra 2009, je v časti úroku z omeškania, ktorý prevyšuje 9 % ročne z dlžnej sumy, neplatná (výrok I.), že na základe zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 23. októbra 2009, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi pôžičku vo výške 18.000 eur so splatnosťou dňa 23. novembra 2009, má žalovaný nárok voči žalobcovi na úroky z omeškania najviac vo výške, ktorú mu priznáva zákon, t. j. vo výške 9 % ročne (výrok II.) a tiež, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. V predmetnej veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 4C/19/2018-71 zo dňa 26. marca 2019, ktorý bol na odvolanie žalobcu uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 14Co/283/2019-144 zo dňa 21. apríla 2022 zrušený a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd uvedené dôvodil tým, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s otázkou výšky úrokov z omeškania, ktorej neprimeranosť bola dôvodom na podanie

žaloby v tejto veci. Výslovil tiež, že v danom prípade ústnu zmluvu o pôžičke uzatvorili žalobca ako povinný a žalovaný ako oprávnený ako dve fyzické osoby, na základe čoho je na tento právny úkon potrebné aplikovať zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), keďže ide o občianskoprávny vzťah. V občianskoprávnym vzťahoch sa zmluvné strany nemôžu dohodnúť na vyššej než zákonom stanovenej výške úrokov z omeškania.

1.2. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 4C/19/2018-196 dňa 25. novembra 2022 pripustil zmenu žaloby v znení návrhu žalobcu zo dňa 20. septembra 2022 a po opätovnom vykonaní dokazovania a ustálení skutkového stavu, vec právne posúdil podľa § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), § 39, § 40 ods. 1 a 3, § 40a, § 43a, § 43c, § 488, § 517 ods. 1, 2, § 558, § 657, § 658, § 850 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.

1.3. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že medzi stranami je nepochybne spor o existencii práva, ktorý predstavuje úrok z omeškania vyjadrený v notárskej zápisnici č. N 907/2009, Nz 37129/2009 (ďalej len „notárska zápisnica“), a to v rozsahu prevyšujúcom kogentnú právnu úpravu vyplývajúcu z § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení ku dňu vzniku omeškania žalobcu so zaplatením dlhu. Zároveň súd prvej inštancie konštatoval aj existenciu sporu týkajúceho sa platnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi stranami v ústnej forme, pokiaľ ide o dojednaný úrok z omeškania prevyšujúci kogentnú právnu úpravu. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný na podklade notárskej zápisnice začal exekúciu na majetok žalobcu a domáha sa vymoženía súm z nej vyplývajúcich s tým, že žalobca dôvodnosť vymáhania týchto súm zo strany žalovaného v tomto sporovom konaní namieta. Žalobca v zmysle § 137 písm. c) CSP preukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Súd prvej inštancie po vykonané dokazovania vo veci, dospel k záveru, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná.

1.4. Spornou ostala okolnosť, či medzi sporovými stranami došlo k uzavretiu dohody o výške úrokov z omeškania alebo nie. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že sporové strany sa o výške úrokov z omeškania dohodli a táto ich dohoda je následne zohľadnená v notárskej zápisnici. Súd prvej inštancie bol názoru, že na notárskom úrade boli v čase spisania notárskej zápisnice žalobcom súčasne žalobca aj žalovaný. Uvedené potvrdzuje to, že v hornej časti dokumentu predstavujúceho písomný návrh zmluvy o pôžičke je rukou dopísaný text „úrok nie 20 ale 2,4 % m“ a následne notár takto zmenený údaj zahrnul do notárskej zápisnice spisanej žalobcom. Podľa súdu prvej inštancie by notár k takejto oprave dokumentu nepristúpil, pokiaľ by s ním neprejavili súhlas obidve strany, keďže táto oprava sa týkala zmluvného dojednania obsiahnutého v dvojstrannom právnom úkone, ktorým zmluva o pôžičke nepochybne je. Súd prvej inštancie konštatoval, že notár nemal dôvod zahrnúť žalovaného ako účastníka spisania notárskej zápisnice, pretože žalobca vo forme notárskej zápisnice uznal svoj dlh podľa § 558 Občianskeho zákonníka, pričom tento postup predpokladal aj čl. III. bod 2. dokumentu označeného ako zmluva o pôžičke. Argumentácia žalovaného tak podľa súdu prvej inštancie nepreukázala, že by žalovaný nebol prítomný na notárskom úrade spolu so žalobcom v čase spisania notárskej zápisnice, prípadne bezprostredne predtým. Uvedol, že rukou dopísaný text v hornej časti dokumentu potvrdzuje tvrdenia žalobcu o tom, že zamestnankyňa notárskeho úradu upozornila prítomných účastníkov, že uvedený úrok je neprimerane vysoký a jeho následná úprava na sumu 2,4 % mesačne je následkom predchádzajúcej dohody sporových strán na takejto sume. Skutočnosť, že v dokumente sú uvedené dátumy korešpondujúce s dňom spisania notárskej zápisnice taktiež potvrdzujú tvrdenia žalobcu o tom, že tento návrh zmluvy si strany priniesli na notársky úrad, avšak tam ho nepodpisali. Súd prvej inštancie dodal, že výška úrokov z omeškania nemôže byť určená jednostranne, pretože ide o príslušenstvo pohľadávky, ktorá je zo svojej podstaty v zmysle § 488 Občianskeho zákonníka dvojstranným právnym vzťahom medzi veriteľom a dlžníkom. V prípade, ak aj jedna zo zmluvných strán výšku príslušenstva navrhne a to bez súhlasu druhej zmluvnej strany, nedôjde ku vzniku právnej povinnosti navrhujúcej osoby plniť v dohodnutom rozsahu osobe, ktorej bolo plnenie ponúknuté. Súd prvej inštancie tvrdenie žalovaného o jednostrannom určení výšky úrokov z omeškania žalobcom nepovažoval preto za správne.

1.5. V závere súd prvej inštancie konštatoval, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by išlo o obchodnoprávny vzťah medzi stranami sporu - nevyplýval ani z predloženého návrhu zmluvy o pôžičke, ani z obsahu spisanej notárskej zápisnice. Uvedol, že v obchodnoprávnym vzťahoch sa uznáva záväzok a nie dlh, ako to vyplýva z § 323 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v platnom znení, čo

by notár nepochybne v notárskej zápisnici zohľadnil.

1.6. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 06. februára 2024 č. k. 14Co/23/2023-281 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I.) a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2.1. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP, prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže pre nariadenie pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP neboli splnené zákonné podmienky a po preskúmaní odvolania (ako aj celého súdneho spisu) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je nedôvodné a napadnutý rozsudok ako vecne a právne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. Žalovaný v odvolaní podľa odvolacieho súdu neuviedol podstatné, rozhodujúce, konkrétne právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu podrobne poukázal na všetky významné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania a preto jeho rozhodnutie možno považovať za presvedčivé.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že v danom prípade ústnu zmluvu o pôžičke uzatvorili medzi sebou žalobca ako povinný a žalovaný ako oprávnený, ako dve fyzické osoby a preto na predmetný právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie postupoval tiež správne, keď určil, že predmetná zmluva o pôžičke uzavretá dňa 23. októbra 2009, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi pôžičku vo výške 18.000 eur so splatnosťou 23. novembra 2009, je v časti úroku z omeškania, ktorý prevyšuje 9 % ročne z dlžnej sumy, neplatná. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom o určení, že na základe danej zmluvy o pôžičke, má žalovaný nárok voči žalobcovi na úroky z omeškania najviac vo výške, ktorú mu priznáva zákon, teda vo výške 9 % ročne.

2.3. K odvolacej námietke, že súd prvej inštancie nevykonal náležité dokazovanie na preukázanie ním tvrdených skutočností a svoje prijaté závery nedostatočne odôvodnil, odvolací súd uviedol, že táto nie je dôvodná. Uviedol, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/2004) a ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/2004).

2.4. Na doplnenie odvolania žalovaného (potvrdenie notárskeho úradu JUDr. Petra Kriška PhD. o tom, že žalovaný nie je účastníkom notárskej zápisnice) odvolací súd neprihliadol, keďže v zmysle § 366 CSP nešlo o novotu v odvolacom konaní a doplnil, že uvedené bol žalovaný povinný predložiť v konaní na súde prvej inštancie v rámci zásady koncentrácie konania, pretože predloženie potvrdenia mu v konaní na súde prvej inštancie nič nebránilo.

2.5. Odvolací súd dodal, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac § 378 ods. 1, § 219 ods. 1 a 3, § 385 ods. 1 CSP. Keďže nedoplňal dokazovanie, prípadné ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iného rozhodnutie odvolacieho súdu. Konštatoval, že postačovalo preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie, strany sporu nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (tu odvolací súd odkázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. 04. 2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ identifikoval v nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, argumentujúc, že v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje

riadne odôvodnenie. Odvolací súd bol podľa jeho názoru v prejednávanej veci povinný nariadiť pojednávanie a rozhodnúť mohol až na základe výsledkov z pojednávania, no nespravil tak. Dovolateľ uviedol, že mu odvolací súd týmto postupom odňal možnosť uplatnenia procesných práv, garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Mal za to, že na uvedený postup odvolacieho súdu nebol splnený ani jeden zákonný predpoklad podľa § 177 ods. 2 a § 385 ods. 1 CSP. Dovolateľ tiež namietal skutkové zistenia, ku ktorým dospel súd prvej inštancie. K bodu 24 rozsudku súdu prvej inštancie, uviedol, že tu uvedené zistenie súdu sa nezakladá na pravde, pretože nepodpísaný dokument označený ako zmluva o pôžičke netvoril prílohu notárskej zápisnice č. N 907/2009, Nz 37129/2009 spisanej na notárskom úrade JUDr. Petra Kriška. Ak by predmetný dokument tvoril prílohu notárskej zápisnice, tak by bol k nej zviazaný a bol by jej neoddeliteľnou prílohou. Fakt, že sa predmetný dokument nachádza v notárskom spise neznamena, že tvoril prílohu notárskej zápisnice, navyše dokument nebol ani podpísaný, takže podľa dovolateľa tu nemožno hovoriť o dvojstrannom právnom úkone - o zmluve o pôžičke. Dovolateľ sa uvedené dozvedel až z rozsudku súdu prvej inštancie a odvolací súd uvedené nevysvetlil a ani neodôvodnil. Rozporoval aj záver súdu prvej inštancie týkajúci sa toho, že žalovaný sa počas spásania notárskej zápisnice nachádzal na notárskom úrade. Dovolateľ má za to, že o tomto nie je k dispozícii žiaden priamy dôkaz. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie v otázke poznámok uvedenom na nepodpísanom texte zmluvy o pôžičke. Podľa jeho názoru, nikto nevie kto poznámky napísal a či sa to stalo v prítomnosti žalovaného. Očakával, že v tomto smere odvolací súd vykoná dokazovanie, aby sa zistil skutkový a právny stav veci a to vzhľadom na to, že musí byť preukázané či žalovaný odsúhlasil poznámky napísané na nepodpísanom dokumente, na základe ktorých údajne bola dohodnutá výška úrokov. K záveru súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd, a síce, že žalobca najneskôr odovzdaním ním spisanej notárskej zápisnice žalovanému navrhol žalovanému (§ 43a Občianskeho zákonníka), aby výška úrokov z omeškania bola 2,4 % mesačne a žalovaný, ktorý túto zápisnicu od žalobcu prijal, a teda s týmto jeho návrhom vyjadril svoj súhlas v zmysle § 43c Občianskeho zákonníka. Aj v tomto prípade by teda došlo ku vzniku ústnej dohody strán sporu na výške úroku z omeškania. Dovolateľ sa o danom závere dozvedel až z rozsudku súdu prvej inštancie, preto ho nemohol rozporovať už v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolací súd uvedené nevysvetlil a ani nezdôvodnil.

3.2. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie bolo podané oneskorene. Vychádzajúc z obsahu elektronického súdneho spisu uviedol, že lehota na podanie dovolania začala žalovanému plynúť dňa 27. marca 2024 a uplynula dňa 27. mája 2024, no dovolanie bolo súdu doručené až dňa 28. mája 2024. Ak aj bolo dovolanie podané včas, podľa žalobcu nie je dôvodné. Žalobca je presvedčený, že odvolací súd postupoval správne, ak vec prejednal a rozhodol bez nariadenia pojednávania. Žalobca navrhol, aby dovolací súd v zmysle § 448 CSP dovolanie v celom rozsahu zamietol ako nedôvodné a žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

12. Dovolateľ prípustnosť dovolania založil na ustanovení § 420 písm. f) CSP, ktorým namietal skutkové zistenia súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd stotožnil, avšak podľa dovolateľa sa s týmto v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevysporiadal, uvedené nevysvetlil a ani neodôvodnil, čím v zásade dovolateľ vytkol rozsudku odvolacieho súdu absenciu riadneho odôvodnenia, ako aj nepreskúmateľnosť. Rovnako namietal, že odvolací súd nenariadil odvolacie pojednávanie, hoci mal (podľa dovolateľa) jednoznačne povinnosť ho nariadiť, aby rozhodol až na základe výsledkov tohto pojednávania.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnu ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

14. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je preto dovolacia námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú bez ďalších relevantných skutočností

nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

15. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolací súd nedisponuje oprávnením dokazovať hmotnoprávne skutky, na to slúži nachádzacie (základné) konanie a konanie na odvolacom súde. Predmetom dokazovania pred dovolacím súdom sú napr. včasnosť a prípustnosť dovolania; skutkový stav a výsledky dokazovania pred nižších súdov sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, pri § 442).

16. Dovolací súd pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a ani dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný právnym stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd konštatuje, že tieto vady v danom prípade nezistil.

17. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s § 195 CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorým sa odvolací súd stotožnil a v zmysle § 387 ods. 2 CSP na ne poukázal. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil správne právne závery, ktoré v súlade s § 220 CSP zdôvodnil. Odvolací súd nezistil v postupe súdu prvej inštancie žiadne pochybenie a na tomto základe rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie. K uvedenému tiež uviedol, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený súdom prvej inštancie. Odvolanie preto odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a § 387 ods. 2 a 3, preto ho nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je dostatočne zrejmé, na základe čoho dospel odvolací súd k záveru o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Rovnako je z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu zrejmé aj to, že v súlade s § 387 ods. 2 CSP konštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie a na tieto odkázal.

19. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že: „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia". Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvej inštancie (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré jasne zhodnotí skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany sporu na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Vo svetle týchto rozhodnutí je aj najvyšší súd toho názoru, že nie je nutné, aby na každú námietku strany sporu bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu.

20. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol porušenie svojich procesných práv aj z dôvodu, že vo veci nenariadil pojednávanie. Tvrdil, že pre daný postup odvolacieho súdu nebol splnený ani jeden zákonný predpoklad ustanovený v § 177 ods. 2 a v § 385 ods. 1 CSP. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd mohol rozhodnúť až na základe výsledkov z pojednávania.

21. Dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je vo veci potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom konaní odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania, čo odôvodnil ustanoveniami § 378 ods. 2 CSP, § 219 ods. 1, ods. 3 a § 385 ods. 1 CSP, ako aj vyššie uvedeným. Zdôrazňujúc, že nedoplňal dokazovanie, odvolací súd uviedol, že prípadné ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Uviedol, že postačovalo preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie a tiež, že strany sporu ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania po písomnej fáze konania, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (v tejto spojitosti odvolací súd odkázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. apríla 2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/218/2009, sp. zn. 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, sp. zn. 7Cdo/56/2011).

22. Pri posudzovaní dovolacej námietky týkajúcej sa nenariadenia odvolacieho pojednávania, dospel najvyšší súd k záveru, že ak sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, postupoval správne keď v súlade s § 384 ods. 1 CSP nevzhliadol dôvod na zopakovanie dokazovania v rámci odvolacieho konania a pojednávanie nenariadil. Keďže na nariadení pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý je v súlade so zákonom v zmysle § 385 ods. 1 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že týmto postupom odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Dovolací súd na tomto mieste akcentuje, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu procesu rigoróznejšieho a odborne náročnejšieho typického v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 a § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a dôvodoch, na ktorom bolo reálne založené. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

24. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435 CSP.

25. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené dovolanie žalovaného podané na základe dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.